

ZAKON O DOPRINOSIMA*

("Službene novine Federacije BiH", br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06 i 14/08)

I - OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se sistem obaveznih doprinosa, kao osnovnih instrumenata za finansiranje obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i osiguranja od nezaposlenosti (u daljem tekstu: doprinosi), kao i gornja granica doprinosa na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija). Kantoni i nosioci osiguranja ne mogu svojim propisima uvoditi druge vrste i utvrđivati nove stope doprinosa. Stope doprinosa utvrđuju nadležni organi, s tim da visina stopa ne može biti veća od visine stopa propisanih ovim zakonom.

Član 2.

Doprinosi i drugi izvori sredstava koji nisu obuhvaćeni ovim zakonom, za finansiranje prava iznad obaveznog nivoa iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i osiguranja od nezaposlenosti, utvrđuju se u skladu sa federalnim zakonima iz tih oblasti i propisima donesenim na osnovu tih zakona. Za provodjenje socijalne politike i formiranje službi socijalne zaštite, u okviru sistema, instrumenata i nadležnosti utvrdjenih ovim zakonom i propisima iz stava 1. ovog člana, nadležni su kantoni i zakonom određeni organi nosilaca osiguranja.

Član 3.

Doprinosi su prihod nosilaca osiguranja.

II - VRSTE DOPRINOSA

Član 4.

Doprinosi za obavezna osiguranja (u daljem tekstu: obavezni doprinosi) prema ovom Zakonu su:

1. za penzijsko i invalidsko osiguranje;
- 1.1. doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje,
- 1.2. dodatni doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje, za staž osiguranja koji se računa sa povećanim trajanjem;
2. za osnovno zdravstveno osiguranje;
3. za osiguranje u slučaju nezaposlenosti.

Doprinosi se obračunavaju i plaćaju:

1. iz ličnih primanja i drugih prihoda osiguravanka;

2. na isplaćena lična primanja na teret poslodavca;

3. iz drugih izvora, koje obezbjeđuju obveznici obračunavanja i uplate doprinosa u skladu sa propisima iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i osiguranja od nezaposlenosti.

III - OBVEZNICI DOPRINOSA

Član 5.

Obveznik doprinosa iz člana 4. stav 2. tačka 1. ovog zakona je fizičko lice - rezident Federacije: - koje je na teritoriji Federacije u radnom odnosu kod pravnog ili fizičkog lica - rezidenta Federacije; - koje je izabrano ili imenovano na javnu ili drugu dužnost i za obavljanje te dužnosti ostvaruje plaću ili drugu naknadu koja se tretira kao plata;

*

Zakon je objavljen u "Službenim novinama FBiH", broj 35/98 od 3. septembra 1998. godine, a stupio je na snagu 11. septembra 1998. godine. Izmjene i dopune Zakona su objavljene u "Službenim novinama FBiH", broj 54/00 od 26. decembra 2000. godine, stupile su na snagu 1. januara 2001. godine, 16/01 od 7. maja 2001. godine, stupile su na snagu 8. maja 2002. godine, 37/01 od 15. avgusta 2001. godine, stupile su na snagu 23. avgusta 2006. godine, stupile su na snagu 20. aprila 2006. godine, stupile su na snagu 16. januara 2002. godine, 17/06 od 12. aprila 2006. godine, stupile su na snagu 20. aprila 2009. godine. Radi lakšeg prepoznavanja šta je u posljednjim izmjenama i dopunama Zakona promijenjeno, tekst izmjena i dopuna stampan je masnim slovima u svim izmijenjenim članovima.

- koje je na teritoriji Federacije zaposleno kod pravnog ili fizičkog lica - nerezidenta Federacije, međunarodne organizacije i ustanove ili stranog diplomatskog i konzularnog predstavništva, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno;

- koje je od strane pravnog ili fizičkog lica - rezidenta Federacije, kod kojeg je u radnom odnosu, upućeno na rad ili stručno usavršavanje u inostranstvo, ako nije obavezno osigurano po propisima države u koju je upućeno ili ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno;

- koje je zaposleno u inostranstvu kod inostranog poslodavca, ako nije obavezno osigurano kod inostranog nosioca socijalnog osiguranja;

- koje ostvaruje primanja od drugih vrsta samostalne djelatnosti i povremenog nesamostalnog rada, u skladu sa propisima o porezu na dohodak;

- druga fizička lica - rezidenti Federacije, u skladu sa propisima iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i osiguranja od nezaposlenosti.

Obveznik doprinosa iz člana 4. stav 2. tačka 1. ovog zakona je i fizičko lice - nerezident Federacije koje je na teritoriji Federacije:

- u radnom odnosu kod pravnog ili fizičkog lica - rezidenta Federacije;

- zaposleno kod pravnog ili fizičkog lica - nerezidenta Federacije, ako međunarodnim ugovorom evidentiranim kod Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine nije drugačije određeno;

- zaposleno kod međunarodne organizacije i ustanove ili stranog diplomatskog i konzularnog predstavništva, ako međunarodnim ugovorom evidentiranim kod Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine nije drugačije predviđeno.

Obveznik doprinosa iz člana 4. stav 2. tačka 2. ovog zakona je:

- pravno ili fizičko lice - rezident Federacije, koje zapošljava zaposlenike, za zaposlenike u radnom odnosu i s njima izjednačene osiguranike;

- fizičko lice - rezident Federacije koje samostalno obavlja privrednu, profesionalnu ili drugu djelatnost kao osnovno zanimanje u skladu sa propisima o porezu na dohodak;

- fizičko lice koje se bavi poljoprivredom i šumarstvom kao jedinim ili glavnim zanimanjem;

- trgovac pojedinac čija je samostalna djelatnost upisana u registar kod nadležnog organa;

- pravno ili fizičko lice, isplatilac primanja na osnovu drugih vrsta samostalne djelatnosti i povremenog nesamostalnog rada.

Obveznici doprinosa iz člana 4. stav 2. tačka 3. ovog zakona su: zavodi, fondovi, organi uprave i druga pravna ili fizička lica određena propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju, zdravstvenom osiguranju i osiguranju od nezaposlenosti.

Rezidentom Federacije u smislu ovog zakona smatra se fizičko lice koje na teritoriji Federacije ima prebivalište ili boravište.

Status rezidenta ima i fizičko lice koje je kao šef diplomatskog ili konzularnog predstavništva ili kao diplomatski ili konzularni službenik zaposleno u domaćem diplomatskom ili konzularnom predstavništvu u inostranstvu, ako se na ta primanja ne plaća doprinos u zemlji u kojoj je zaposleno.

Status rezidenta ima i fizičko lice koje je upućeno u inostranstvo radi obavljanja poslova za Federaciju, za fizičko ili pravno lice - rezidenta Federacije ili za međunarodnu organizaciju.

IV - OSNOVICA DOPRINOSA

Član 6.

Osnovicu doprinosa iz člana 4. stav 2. tačka 1. ovog zakona čini:

1. plaća zaposlenog zaposlenika, rukovodnog zaposlenika i pripravnika;
2. plaća ili druga naknada funkcionera, koja zamjenjuje plaću;
3. naknada plaće za prekid rada koji nije prouzrokovao zaposlenik;
4. naknada plaće za vrijeme praznika za koje se po zakonu ne radi;
5. naknada plaće za vrijeme odsustva sa posla zaposlenika u vrijeme korištenja godišnjeg odmora;
6. naknada plaće za vrijeme odsustva sa posla u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom i dr.;
7. naknada plaće za vrijeme odsustva zaposlenika sa posla radi obrazovanja i stručnog osposobljavanja i prekvalifikacije zaposlenika;
8. naknada plaće u slučajevima privremene sprječivosti za rad usljed bolesti do 42 dana;
9. naknada plaće zbog povrede na radu ili oboljenja od profesionalne bolesti, koja se isplaćuje iz sredstava pravnog, odnosno fizičkog lica kod kojeg je osiguranik zaposlen;
10. izuzetno, množenik prosječne plaće iz člana 6.a stav 2. i koeficijenta 0,25 za zaposlenike u rudnicima uglja, tekstilnoj, kožnoj i industriji obuće kojima se isplaćuje najniža plaća i nisko akumulacijskim djelatnostima tradicionalnih esnafskih zanata utvrđenih posebnim propisom kantonalne skupštine;
11. svako pojedinačno primanje od članstva u predstavničkim organima vlasti, ako to primanje nije obuh-

licima - rezidentima na osnovu drugih vrsta samostalnih djelatnosti i povremenog nesamostalnog rada.

Doprinosi iz st. 1, 2. i 3. ovog člana imaju karakter troškova poslovanja.

Doprinosi iz člana 4. stav 2. tačka 3. ovog zakona, obračunavaju se na osnovicu utvrđenu u skladu sa propisima iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i osiguranja od nezaposlenosti.

Član 9.

Doprinosi iz člana 4. stav 2. tač. 1. i 2. ovog Zakona ne plaćaju se na ostala primanja i naknade iz radnog odnosa na koja se ne plaća porez na dohodak, u skladu sa propisima o porezu na dohodak.

Izuzetno, doprinosi iz člana 4. stav 2. tačka 3. ovog zakona, za pojedine kategorije osiguranika obuhvaćene stavom 1. ovog člana, plaćaju se u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju, zdravstvenom osiguranju i osiguranju od nezaposlenosti.

V - STOPE DOPRINOSA

Član 10.

Najviše stope doprinosa prema osnovici su:

1. na teret obveznika doprinosa iz osnovice (član 6. tač. od 1. do 10., tačka 12. i član 7.):

- 17,00 % za penzijsko i invalidsko osiguranje,
- 12,50 % za osnovno zdravstveno osiguranje,
- 1,50 % za osiguranje od nezaposlenosti;

2. na teret poslodavca na osnovicu (član 6. tač. od 1. do 10., tačka 12. i član 8.):

- 6,00 % za penzijsko i invalidsko osiguranje,
- 4,00 % za osnovno zdravstveno osiguranje,
- 0,50 % za osiguranje od nezaposlenosti;

3. na osnovicu, za dodatni doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje i to:

- a) 2,00 % za osiguranike raspoređene na radno mjesto na kojem se 12 mjeseci efektivnog rada računa kao 14 mjeseci staža,
- b) 3,00 % za osiguranike raspoređene na radno mjesto na kojem se 12 mjeseci efektivnog rada računa kao 15 mjeseci staža,
- c) 6,00 % za osiguranike raspoređene na radno mjesto na kojem se 12 mjeseci efektivnog rada računa preko 15 mjeseci staža.

4. Poseban doprinos za zdravstveno osiguranje, za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu, iz člana 7. stav 4. ovog Zakona odredit će Vlada Federacije BiH, na prijedlog Federalnog ministarstva finansija.

Član 10a.

Izuzetno, prema osnovici iz člana 6. tačka 11. ovog Zakona obračunavaju se doprinosi:

1. na teret osiguranika, iz osnovice po stopi:

- 4,00 % za osnovno zdravstveno osiguranje;

2. na teret isplatioca primanja, na osnovicu po stopi:

- 6,00 % za penzijsko i invalidsko osiguranje.

Član 10b.

Izuzetno, doprinosi prema osnovici iz člana 8. stav 2. obračunavaju se na osnovicu po stopama:

- 23,00 % za penzijsko i invalidsko osiguranje,
- 16,50 % za osnovno zdravstveno osiguranje,
- 2,00 % za osiguranje od nezaposlenosti.

VI - OBRAČUN I UPLATA DOPRINOSA

Član 11.

Doprinosi se obračunavaju pri obračunu plaće. Uplatu doprinosa za obveznike doprinosa iz člana 4. stav 2. Zakona vrši isplatilac plaće i drugih ličnih primanja - rezident Federacije prilikom svake isplate, fizičko lice - rezident Federacije koje samostalno obavlja privrednu, profesionalnu ili drugu djelatnost kao osnovno zanimanje, nosilac zajedničke djelatnosti ukoliko više lica zajednički obavljaju samostalnu djelatnost, u skladu sa propisima o porezu na dohodak, isplatilac primanja iz osnova obavljanja drugih vrsta samostalne djelatnosti i povremenog nesamostalnog rada i ostali obveznici doprinosa, i to:

a) na plaće, naknade plaća i druga lična primanja zaposlenika po osnovu redovnog rada i izvan redovnog rada, doprinosi se plaćaju pri isplati plaće i drugog primanja;

b) na osnovicu iz člana 8. stav 2. ovog zakona, fizičko lice koje samostalno obavlja privrednu, profesionalnu ili drugu djelatnost kao osnovno zanimanje, ili koje se bavi poljoprivredom i šumarstvom kao jedinim ili osnovnim zanimanjem, na svoju plaću, lice koje je zaposleno kod nerezidenta Federacije i ostali obveznici dopri-

Evencije o obracunanum i uplacenum doprimosma iz placa i na piace vodi organizaciona jedinica Porezne uprave na cijem podruclju se nalazi sjedište isplatioaca - pravmog lica i fizickog lica koje samostalno obavija djelatnost, odnosno prebivalište fizickog lica iz člana 11. stav 1. tač. b) i c) ovog zakona.

Član 14c.

OOPP koja vrši prijenos sredstava sa računaa obveznika placanja doprimosa duzna je u slučaju kada uplateni obvezni doprimosi o tome obavijestiti ispostavu Porezne uprave nadležnu prema sjedištu obveznika placanja doprimosa u roku od osam dana od dana isplate piace ili primanja.

Član 14b.

U slučaju neplacanja doprimosa u roku, nadležna Porezna uprava će donijeti rješenje o prinudnoj naplati. Na osnovu ovog rješenja Porezna uprava može zahijevati prinudnu naplatu doprimosa prenosom dugovanog iznosa sa bilo kojeg računaa isplatioaca placa, otvorenog kod OOPP, na propisane uplatne račune javnih prihoda, kao i naplatu iz cjelokupne imovine isplatioaca placa.

Član 14a.

Kontrola obracuna i uplate doprimosa vrši Porezna uprava Federacije BiH.

Član 14.

Na iznose doprimosa obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i osiguranja od nezaposlenosti koji nisu placeni u propisanom roku placa se kamata po stopi propisanoj Zakonom o visini stope zatezne kamate na javne prihode dnevno za svaki dan zakasnjelja.

Član 13.

Uplata doprimosa vrši se u KM. Doprimosi se uplaćuju po vrsti na propisane uplatne račune putem ovlaštenih organizacija za obavljanje unutrašnjeg platnog prometa (OOPP).

Član 12.

Poslodavac-isplatioac piace i drugih ličnih primanja, kao i fizicka lica iz člana 11. stav 1. tač. b) i c) ovog zakona, doprimose iz osnovice i doprimose na osnovicu usmjeravaju u skladu sa propisima odnosno podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona odgovarajućem korisniku odnosno korisnicima, s tim što se doprimosi za penzijsko i invalidsko osiguranje obaveznog placa u koristi Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje na račun propisan posebnim federalnim propisom.

Član 11b.

Isplatioac placa, drugih ličnih primanja i fizicka lica iz člana 11. stav 1. ovog Zakona dužni su za svaku isplatu piace, odnosno primanja saciniti specifikaciju o uplati doprimosa i poreza na dohodak i isplati primanja i dostaviti je uz dokaze o izvršenom pojedinačnom placanju doprimosa i poreza nadležnoj ispostavi Porezne uprave Federacije BiH istog, a najkasnije narednog dana od dana isplate piace, odnosno primanja.

Član 11a.

Osiguraniku se prava iz penzijskog i zdravstvenog osiguranja, te osiguranja za slučaj nezaposlenosti ne mogu umanjiti ni u slučaju da obveznik obracunavanja i placanja doprimosa nije obracunao, odnosno uplatio ili djelimično uplatio dospjele doprimose u skladu sa st. 4. i 5. ovog člana, ukoliko posebnim zakonom nije drugačije uređeno.

Doprinosi po stopi iz člana 10.a ovog Zakona obracunavaju se prije isplate primanja osiguraniku, a dospjevaju za placanje istovremeno sa isplatom primanja osiguraniku.

Doprinosi obracunati u skladu sa stavom 5. ovog člana dospjevaju za placanje najkasnije do posljednjeg dana u mjesecu u kojem je placa dospjela za isplatu.

Ako obveznik obracunavanja doprimosa iz stava 1. ovog člana ne isplati ili ne isplati u cijelosti placu placanje istovremeno sa isplatom piace.

Doprinosi po stopama iz člana 10. ovog Zakona obracunavaju se pri obracunu piace i dospjevaju za nosa i nadležnoj jedinici Porezne uprave do kraja januara tekuće godine za protekli godinu.

Isplatioac, odnosno obveznik placanja doprimosa dužan je podatke o uplacenum doprimosima, uplacenum nose, porez na dohodak i iznos koji se isplaćuje sa tog osnova.

Prilikom svake isplate piace i drugog primanja isplatioac je dužan zaposleniku, odnosno obvezniku doprimosa iz člana 5. ovog Zakona izdati jedan primjerak obracuna piace, odnosno primanja koji sadrži doprimose, porez na dohodak i iznos koji se isplaćuje sa tog osnova.

Prilikom svake isplate piace i drugog primanja isplatioac je dužan zaposleniku, odnosno obvezniku doprimosa iz člana 5. ovog Zakona izdati jedan primjerak obracuna piace, odnosno primanja koji sadrži doprimose, porez na dohodak i iznos koji se isplaćuje sa tog osnova.

c) za obveznika koji je na teritoriji Federacije BiH zaposlen kod nerezidenta Federacije, obracun i uplatu doprimosa, dužni su sami obracunavati i placati doprimose do 10-og u mjesecu za protekli mjesec;

VII - KAZNENE ODREDBE

Član 15.

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj:

1. poslodavac, ako ne obračuna doprinose pri obračunu plaće, a najkasnije do posljednjeg dana u mjesecu u kojem je plaća dospjela za isplatu (član 11. st. 4. i 5.);
2. obveznik, fizičko lice, ako doprinose ne obračuna do 10. dana u mjesecu za prethodni mjesec (član 11. st. 1. b) i c));
3. isplatilac primanja od druge samostalne djelatnosti ili od povremenog nesamostalnog rada, ako ne obračuna doprinose prije isplate primanja osiguraniku (član 11. stav 7.).

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM kaznit će se za prekršaj iz stava 1. ovog člana i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 16.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj:

1. poslodavac, ako ne uplati doprinose istovremeno sa isplatom plaće, a najkasnije do posljednjeg dana u mjesecu u kojem je plaća dospjela za isplatu (član 11. st. 4. i 6.);
2. obveznik, fizičko lice, ako ne uplati doprinose do 10. dana u mjesecu za prethodni mjesec (član 11. st. 1. b) i c));
3. isplatilac primanja od druge samostalne djelatnosti ili od povremenog nesamostalnog rada, ako ne uplati doprinose prije isplate, a najkasnije istovremeno sa isplatom primanja (član 11. stav 7.);
4. pravno lice i fizičko lice koje samostalno obavlja djelatnost, ako kao isplatilac plaće Poreznoj upravi Federacije BiH ne dostavi u propisanom roku specifikaciju plaća ili drugih ličnih primanja sa obračunatim doprinosima i dokazima o isplati plaća i uplati doprinosa.

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM kaznit će se za prekršaj dužnik doprinosa - osiguranik, koji sam za sebe plaća doprinose, ako dospjele doprinose ne uplati u propisanom roku (član 11. tačka b)).

Član 17.

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj OOPP, koja vrši prijenos sredstava sa računa obveznika plaćanja doprinosa, ako u propisanom roku nije obavijestila nadležnu ispostavu Porezne uprave o isplati plaće ili primanja, prema kojima nisu istovremeno sa isplatom plaćeni obavezni doprinosi (član 14.c).

Član 17a.

Obveznik plaćanja doprinosa kaznit će se za prekršaj, prema članu 16. ovog Zakona, za prekršaj počinjen prvi put, a za prekršaj počinjen drugi put, uz novčanu kaznu, može mu se izreći i mjera zabrane obavljanja djelatnosti u trajanju do jedne godine.

VIII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 18.

Do osnivanja i početka rada nosilaca osiguranja po federalnim propisima, doprinosi su prihodi nadležnih postojećih nosilaca osiguranja.

Član 19.

Obavezni doprinosi za druge namjene na teritoriji Federacije, izuzev obaveznih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti, mogu se uvoditi samo ovim zakonom.

Član 20.

Federalni ministar finansija će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti pravilnik o načinu obračunavanja i plaćanja doprinosa.

Federalni ministar finansija do 31. decembra tekuće godine objavljuje za sljedeću kalendarsku godinu iznose osnovica za obračun doprinosa u mjesečnom iznosu, koje su propisane kao množenik prosječne plaće i koeficijenta iz člana 6. tačka 10. i člana 8. stav 2. ovog Zakona.

Izuzetno, od odredbe stava 2. ovog člana, federalni ministar finansija do 31. decembra 2008. objavljuje iznose osnovica za obračun doprinosa u mjesečnom iznosu iz člana 6. tačka 10., člana 8. stav 2. i člana 7. st. 2., 3. i 4. ovog Zakona za 2009. godinu.

Član 21.

Danom početka primjene ovog zakona na teritoriji Federacije prestaje primjena propisa kojima je do dana početka primjene ovog zakona bilo uređeno obračunavanje i plaćanje doprinosa na teritoriji Federacije.

Član 22.

Doprinosi se obračunavaju prema propisima koji vrijede u vrijeme nastanka obaveze za plaćanje.

Član 23.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".